

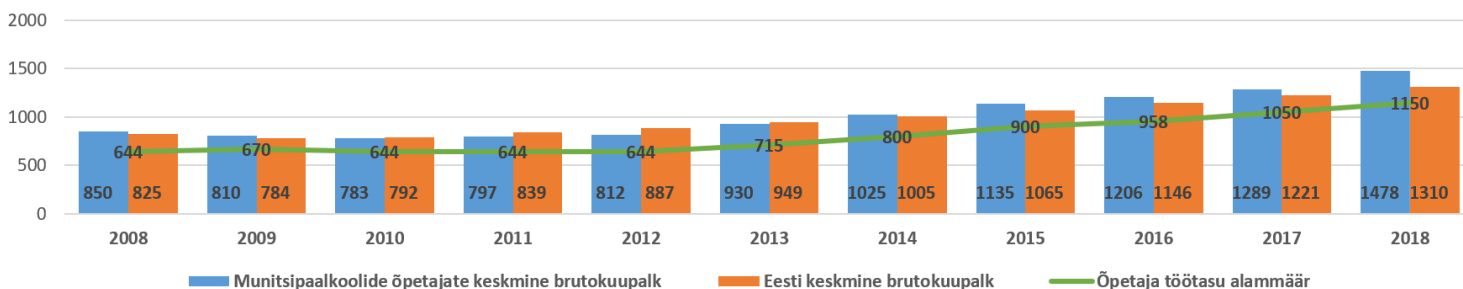
ÕPETAJAD JA KOOLIJUHID - VALDKONNA ÜLEVAADE

2018

Peamised trendid ja andmed

- Eestis on kokku **u 25 000 koolieelse lasteasutuse, üldhariduskooli ja kutseõppeasutuse õpetajat**, kes töötavad kokku 21 765 õpetaja ametikohal. Sooline tasakaal on kõige paremini paigas kutseõppeasutustes, lasteaeades on üle 99% õpetajatest naised. Kõige rohkem on alla 30 a vanuseid õpetajaid lasteaeades, kutseõppeasutustes on neid kõige vähem ja üldhariduskoolides moodustavad kõige suurema grupi õpetajad vanuses 50-59 (29%). Õpilaste ja õpetajate suhtarv üldhariduskoolis varieerus 2018/2019. õppeaastal maakonniti 6,7st kuni 11 õpilaseni ühe õpetaja ametikoha kohta.
- Eestis on kokku **610 koolieelse lasteasutuse, 532 üldhariduskooli ja 33 kutseõppeasutuse juhti**. Lasteaedade ja üldhariduskoolide juhtide hulgas on ülekaalus naised – vastavalt 95% ning 64%. Kutseõppeasutustes domineerivad direktorite hulgas aga mehed (70% juhtidest). Nii koolieelsete lasteasutuste kui üldhariduskoolide direktorid on keskmiselt 52-aastased, kutseõppeasutuste juhid aga 56-aastased. Kõikides nimetatud õppeasutustes on enim magistrikraadiga või vastava kvalifikatsiooniga juhte.
- Riik on loonud võimalused ja andnud täiendava lisaraha, et õpetajate tööd toetaksid **tugispetsialistid**.
- Munitsipaalkoolide **õpetajate keskmine palk on viimase viie aastaga kasvanud enam kui 40%**, 2018. a oli see 1478 eurot (113% Eesti keskmisest palgast), 2020. a eesmärk on 120% Eesti keskmisest palgast.
- Õpetajate ja koolijuhtide esma- ja täiendusõpe põhineb õpetaja **kutsestandardil** ja haridusasutuse juhi **kompetentsimudelil**.
- Õpetajaameti mainekus erinevates sihtrühmades on heal tasemel**, kõige kriitilisemad on õpetajad ise. Õpetajatööd peetakse **väärtuslikuks**, ehkki väheväärtustatud ametiks. Amet on enam väärtustatud Lõuna-Eesti elanike, sh õpilaste, ja meeste, eriti just 41-45- aastaste meeste poolt.
- Valdav enamus üldhariduskoolide õpetajatest kasutab tundides **digilahendusi** (2018. a rahuloluküsitluste andmeil tegi seda 95% vastanuist).

Joonis: Õpetajate keskmine brutokuupalk KOV üldhariduskoolides võrdluses Eesti keskmise töötasuga

Allikas: Statistikaamet ja Haridus- ja Teadusministeeriumi arvutused

Eesti elukestva õppe strategia 2020 (EÕS 2020)

Üldeesmärk: kõigile Eesti inimestele on loodud nende vajadustele ning võimetele vastavad õpivõimalused kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väärika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus.

Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid (EÕS 2020 rakendamine)

Üldeesmärk: õppija vajadusi arvestava, loovust ja innovaatilisust arendava õpikäsituse rakendamine õpetajate ja haridusasutuse juhtide professionaalsuse kasvu toel.

Meetmed:

- Õpetajate ja haridusasutuste juhtide täiendusõppesüsteemi kujundamine sh kompetentsikeskuste väljaarendamine õpetajakoolituse ning kasvatusteaduste arengu eest vastutavate Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli juures;
- Õpetaja ja haridusasutuse juhi ameti atraktiivsuse suurendamine/väärtustamine.

Olulised mõõdikud	2013	2016	2017	2018	2020 (siht)	Programmi suuremad kulud (2019.a eelarve 3,8 mln)	
Munitsipaalkoolide õpetajate keskmine palgatase võrreldes riigi keskmise palgaga (%)	98%	105%	106%	113%	120%		Õpetajate, haridusasutuste juhtide, koolimeeskondade täiendusõpe ja uuringud 2 mln
Koolijuhtide osakaal (%), kes võtsid ette meetmeid, toetamaks õpetajate koostööd uute õpetamispraktikate väljaarendamiseks (TALIS)	58%	-	-	75% ¹	-		Õppejõudude ja õpetajate metoodilise ja didaktikalase pädevuse arendamine 1,1 mln
Konkurents õpetajakoolituse õppekohtadel		0,9	1	0,9	on kasvanud		Mainekuvandit tõstvate programmide loomine ja läbiviimine 450 000
Õpetajate osakaal (%), kes leiavad, et amet on ühiskonnas väärtustatud (TALIS)	13,7%	-	-	20% ¹	-		

1- mõõdiku tase selgub 2019. aastal

Olulisemad tegevused, arendused või protsessid 2015–2020

2015	2016	2017	2018	2019 siht	2020 siht
<p>- „Alustavate koolijuhtide arenguprogrammi“ ning „Koolijuhtide järelkasvuprogrammi“ esimeste lendude lõpetamine;</p> <p>- Uuringu „Õpetajate täiendusõppe vajadused“ aruande valmimine;</p> <p>- Koolijuhtide mentorite väljaõppe alustamine;</p> <p>- Süsteemne õpetajate digioskuste koolituste korraldamise algus.</p>	<p>- Kompetentsikeskuste arendusprojekti käivitamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis;</p> <p>- Haridusasutuse juhi ja õpetaja kompetentsimudeli uuendamine;</p> <p>- Taotlusvoorude avamine õpetajate täiendusõppe, tööd alustavate õpetajate liiseriala omandamise, haridusasutuste arendusprojekti, koolide ümberkorraldamist toetavate meeskonnakoolituste korraldamiseks;</p> <p>- 360° tagasiside käivitamine õpetajatele ja koolijuhtidele;</p> <p>- Võrgustike juhtide arenguprogrammi käivitamine.</p>	<p>- Õpetaja töötasu diferentseerimise infomaterjali valmimine koolidele;</p> <p>- Õpetajaameti atraktiivsuse tõstmise kontseptsiooni kinnitamine;</p> <p>- Keskse koolituste e-keskkonna kasutamise alustamine;</p> <p>- „Õpetaja – hariduse kõneisik“ programmi käivitamine;</p> <p>- TÜ ja TLÜ kompetentsikeskuste vahehindamise raporti valmimine.</p>	<p>- Lähtetoetuste andmine ka Tartu ja Tallinna õpetajatele ning tugispetsialistidele;</p> <p>- Riiklike hariduspreemiate ja –stipendiumide esmakordne määramine;</p> <p>- „Hariduse tulevikutegijad“ programmi käivitamine;</p> <p>- Õppejuhtide arenguprogrammi käivitamine;</p> <p>- Coach'i teenuse pakkumise alustamine koolijuhtidele;</p> <p>- Rahvusvaheline õppimise ja õpetamise uuringu (TALIS) läbiviimine;</p> <p>- IKT õpetajate juurdekasvu toetamine (IT akadeemia õpetajatele).</p>	<p>- Õpetajate kvalifikatsiooninõuete uuendamine;</p> <p>- OECD TALIS uuringuaruande esimese osa avaldamine juunis;</p> <p>- Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooli kompetentsikeskuste arendusprojekti deega jätkamine;</p> <p>- Õpetajate kutsestandardite uuendamine (sh õpetaja ametiks vajalike digioskuste määramine).</p>	<p>- OECD TALIS uuringuaruande teise osa avaldamine märtsis;</p> <p>- Lähtetoetust hakatakse maksma ühes osas;</p> <p>- Täiendusõppe kontseptsiooni uuendamine;</p> <p>- Kontseptsiooni õpetajaameti atraktiivsuse tõstmiseks uuendamine;</p> <p>- Luuakse paindlikud teed õpetajaametisse sisenemiseks.</p>

Peamised õigusaktid ja dokumendid

Strateegiad, seadused ja määrused	Ministeeriumi dokumendid	EL
<p>* Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“</p> <p>* Eesti elukestva õppe strateegia 2020</p> <p>* Eesti Vabariigi haridusseadus</p> <p>* Koolieelse lasteasutuse seadus</p> <p>* Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus</p> <p>* Kutseõppeasutuse seadus</p> <p>* Erakooliseadus</p> <p>* Õpetajate koolituse raamnõuded</p> <p>* Riiklike haridusstipendiumide ja -preemiate määramise tingimused ja kord</p> <p>* Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded</p>	<p>* Programm „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“</p> <p>* Õpetajate ja haridusasutuse juhtide täiendusõppe kontseptsioon</p> <p>* Kontseptsioon õpetajaameti atraktiivsuse tõstmiseks</p>	<p>* Strateegiline raamistik Haridus ja koolitus (HK) 2020</p> <p>* Strateegia Euroopa 2020 (majanduskasvu ja tööhõive tegevuskava)</p>

Peamised rollid ja koostöö

<p style="text-align: center;">HTM</p> <p>Viib õpetajate ja haridusasutuste juhtide arengu toetamise ning hindamise vastavusse nüüdisaegse õpikäsitlusega ning suurendab nende ametite kõitvust</p>	<p style="text-align: center;">SA INNOVE</p> <p>Õpetajate ja haridusasutuste juhtide professionaalse arengu toetamine, ameti atraktiivsuse suurendamine ja väärtustamine; EL struktuuritoetuste vahendamine; uuringute läbiviimise koordineerimine- TALIS</p>	<p style="text-align: center;">SA HITSA</p> <p>IKT hariduse edendamine; koolides digikultuuri loomimise seiramine ning vajalike toetusmeetmete ellukutsumine; õpetajate ja koolijuhtide digipädevuste arendamise täienduskoolitused; uuenduslike pilotprogrammide elluviimine; hariduse e-teenuste arendamine</p>	<p style="text-align: center;">ÕPETAJAHARIDUS</p> <p>Esma- ja täiendusõpe, kutseasta programm. Eesti Kunstiakadeemia Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Tallinna Ülikool Tartu Ülikool Tallinna Tehnikaülikool</p>	<p style="text-align: center;">PEAMISED ESINDUSÜHINGUD</p> <p>Eesti Õpilasesinduste Liit Eesti Üliõpilaskondade Liit Eesti Haridustöötajate Liit Lasteaednike Liit Eesti Alushariduse Juhtide Ühendus Eesti Õpetajate Liit Eesti Koolijuhtide Ühendus Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing Lastevanemate Liit Eesti Linnade ja Valdade Liit</p>
	<p style="text-align: center;">SA ARCHIMEDES</p> <p>Õpetajakoolituse stipendium; Erasmus+ jm rahvusvahelised programmid</p>	<p style="text-align: center;">SA KUTSEKODA</p> <p>Õpetaja kutsestandardid, kutsekomisjon, hariduse kutsenõukogu</p>	<p style="text-align: center;">KOLMAS SEKTOR</p> <p>Austavat Õpetajat Toetav Kool Noored Kooli Tagasi Kooli</p>	

Regulaarsed uuringud ja seire

- **TALIS-** rahvusvaheline õpetamise ja õppimise uuring, millega kogutakse andmeid õppekeskkonna ja õpetajate töötingimuste kohta.
- **Rahulolu uuringud:** alushariduses – õpetajad ja lapsevanemad iga 3 a tagant; üldhariduses – õpilased (4. 8., 11. klass) igal aastal, lapsevanemad (1.-9. kl) ja õpetajad (1.-12. kl) iga 3 aasta tagant + täiskasvanute gümnaasiumite õppijad ja õpetajad.